

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2024-6-002 (Menfi Tespit/Muafiyet)
Karar Sayısı : 24-21/481-204
Karar Tarihi : 03.05.2024

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Hasan Hüseyin ÜNLÜ,
Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER: Muhammet Murat KARAKAYA, Berat Hilal GÜLER,
Taner ÇAKIR, Osman KOÇAK

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: Tüm Oto Kiralama Kuruluşları Derneği
Temsilcileri: Mehmet Fevzi TOKSOY, Bahadır BALKI,
Erdem AKTEKİN, Nabi Can ACAR, Helin YÜKSEL
Çamlıca Köşkü, Tekkeci Sokak, 3-5 Arnavutköy,
34345 Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Tüm Oto Kiralama Kuruluşları Derneği ile Nielsen Araştırma Hizmetleri Ltd. Şti. arasında imzalanan özel araştırma hizmetleri sözleşmesi uyarınca yürütülecek olan Günlük Kiralama Sektörü Kantitatif Pazar Araştırması Projesi'ne menfi tespit belgesi verilmesi/muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 22.01.2024 tarih ve 47701 sayı ile intikal eden Tüm Oto Kiralama Kuruluşları Derneği (TOKKDER) adına yapılan başvuruda; TOKKDER ile Nielsen Araştırma Hizmetleri Ltd. Şti. (NIELSEN) arasında imzalanan özel araştırma hizmetleri sözleşmesi uyarınca yürütülecek olan, mevcut durumda altı TOKKDER üyesinin¹ katıldığı Günlük Kiralama Sektörü Kantitatif Pazar Araştırması Projesi'nin (Proje), 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4., 6. ve 7. maddelerine aykırı olmadığına tespitine ilişkin menfi tespit verilmesi, başvuru konusu Proje'ye menfi tespit verilememesi halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından 4054 sayılı Kanun'un 5. ve 12. maddesi çerçevesinde muaf tutulması talep edilmektedir.
- (3) Değerlendirme sürecinde, başvuruda görülen eksiklikler üzerine 06.02.2024 tarih ve 83018 sayı ile TOKKDER'den bilgi talep edilmiştir. Talep edilen bilgilere ilişkin tarafın cevabi yazısı 21.03.2024 tarih ve 50121 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. Konuya ilişkin olarak düzenlenen 26.04.2024 tarihli ve 2024-6-002/MM sayılı Muafiyet-Menfi Tespit Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; TOKKDER ve NIELSEN arasında imzalanan anlaşma uyarınca yürütülecek kısa dönem araç kiralama sektörü pazar araştırmasına 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesinin uygun olacağı ifade edilmiştir.

¹ Söz konusu üyeler şunlardır: Faz Oto Kiralama AŞ (FAZ OTO), Kar Otomotiv ve Tekstil Ticaret Ltd. Şti. (KAR OTOMOTİV), M.N.B. Oto Kiralama ve Nakliyat Ticaret AŞ (M.N.B.), Mızraklı Oto Kiralama Bilişim Temizlik Peyzaj ve Ticaret Ltd. Şti. (MIZRAKLI), Otokoç Otomotiv Tic. ve San. AŞ (OTOKOÇ), Yes Oto Kiralama ve Turizm Yatırımları AŞ (YES OTO).

G. İNCELEME VE TESPİTLER

G.1. İlgili Teşebbüs Birliği: TOKKDER

- (5) Araç kiralama kuruluşlarını aynı çatı altında birleştirmek amacıyla 1996 yılında kurulan TOKKDER, kısa dönem kiralama ve operasyonel kiralama faaliyetlerini ve bu alanda faaliyet gösteren teşebbüsleri temsil eden bir dernektir. TOKKDER'in yönetim kurulu; İnan EKİCİ, Ayşegül GÜLGÖR, Özarslan TANGÜN, Ali Kağan YAŞA, Timur KAÇAR, Fevzi Türkay OKTAY, Önder ERDEM, Mürşit UNAT ve İlhan YILMAZ adlı kişilerden oluşmaktadır. Hâlihazırda 140'ı tüzel ve 12'si gerçek kişi olmak üzere toplam 152 üyesi bulunmaktadır. TOKKDER 2011 yılında ise Leaseurope'a üye olmuştur. Leaseurope, Avrupa'da kısa dönem ve operasyonel kiralama faaliyeti sunan teşebbüsleri temsil eden TOKKDER gibi 42 derneğin üye olduğu bir federasyondur.

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (6) Araç kiralama sektörü, ulaştırma sektörünün bir alt üyesi olarak sınıflandırılmaktadır. Bu sektörü gerçek veya tüzel kişilere belirli bir ücret karşılığında araç kiralayan işletmeler oluşturmaktadır. Araç kiralamak isteyen müşteriler önceden rezervasyon yaptırarak ya da araç kiralama teşebbüslerine doğrudan giderek araç kiralamaktadır.
- (7) Araç kiralama sektöründe yer alan faaliyetleri tanımlayan veya kategorize eden herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bundan dolayı araç kiralama sektöründe faaliyet gösteren teşebbüsler tarafından sürdürülen faaliyetlere yönelik "operasyonel kiralama", "filo kiralama", "uzun süreli araç kiralama", "uzun/kısa dönem kiralama" gibi farklı isimlendirmeler yapıldığı görülmektedir. Sektör oyuncuları tarafından farklı isimlendirmeler yapılsa da araç kiralama sektöründe sunulan faaliyetleri esasında "kısa dönem (günlük) araç kiralama" ve "uzun dönem (operasyonel) araç kiralama" olmak üzere iki ana gruba ayırmak mümkündür.
- (8) Uzun dönem kiralama genelde 12 ay ile 48 ay arasında yapılan bir kiralama yöntemidir. Bu kiralama türünde araç temini ile beraber talebe ve tercihe istinaden kiralama süresi boyunca katlanılacak tüm bakım, onarım, sigorta, yedekleme vb. operasyonel hizmetler filo kiralama şirketi tarafından karşılanmaktadır. Uzun dönem kiralama genellikle kurumlar ve tüzel kişiler tarafından tercih edilmekte, kiraya verme işlemleri kurumsal satış ekipleri, acenteler ve yetkilendirilen temsilcilikler tarafından gerçekleştirilmektedir. Türkiye'de çok fazla uygulaması bulunmamakla birlikte bireysel müşterilere de uzun dönem kiralama hizmeti verilebilmektedir.
- (9) Uzun dönem araç kiralama pazarı hakkında TOKKDER tarafından kamuya açık bir şekilde yayınlanan raporlar² bilgilendirici olmakta, söz konusu raporlarda toplam araç adedi ve sektörde faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında bilgiler yer almaktadır³. TOKKDER tarafından yayınlanan raporlar, uzun dönem araç kiralama sektörüne ışık tutmakla birlikte uzun dönem araç kiralama sektörünü tam olarak kapsamamaktadır. Zira TOKKDER raporlarını, üyelerinden edindiği verilere dayandırmakta, üyesi olmayan birçok teşebbüsün verisini ise büyüme projeksiyonlarına göre tahmin etmektedir. Bununla birlikte, hâlihazırda kısa dönem araç kiralama sektörü hakkında düzenli olarak kamu ile paylaşılan herhangi bir rapor bulunmamaktadır.

² 27.12.2012 tarih ve 12-68/1693-628 sayılı Kurul kararı ile TOKKDER ve TNS Piyasa Araştırma Danışmanlık ve Ticaret AŞ arasında imzalanan anlaşma uyarınca yürütülecek pazar araştırmasına menfi tespit belgesi verilmiştir.

³ Her ne kadar TOKKDER üyesi olan birçok kısa dönem araç kiralama teşebbüsü bulunsun da söz konusu raporlar yalnızca uzun dönem araç kiralama pazarına yönelik bilgiler içermektedir.

- (10) Kısa dönem araç kiralama ise 12 aydan kısa süren kiralamaları ifade etmektedir. Bu kapsamdaki kiralamalar kendi içerisinde farklı kategorilere ayrılabilir. Günlük ve haftalık araç kiralama, sırasıyla bir ya da birkaç günlük ve haftalık süreleri kapsayan araç kiralama faaliyetlerini tanımlarken; saatlik ya da belirli bir mesafe kullanımına olanak veren araç kiralama hizmetleri, kullandığın kadar öde prensibi ile işlemekte ve bu sistemler daha ziyade şehir içi ulaşım çözümü niteliğinde olmaktadır.
- (11) Kısa dönem kiralama müşterileri hem kurumsal hem de bireysel statüde olabilir de genellikle bireyler tarafından tercih edilmektedir. Kısa dönem kiralamalar özellikle aracı olmayan müşterilerin kısa süreli ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla yapılmakta; araç sahipleri ise hasar, bakım, arıza gibi sebeplerle kendi araçlarını kullanma imkânı bulamadıklarında ikame araç veya yedek araç şeklinde kısa dönemli kiralama yoluna başvurabilmektedir.
- (12) Kısa dönem kiralama hizmeti veren firmalar hem yurt içi hem de yurt dışı müşterilere hizmet vermekte olup havalimanlarında veya şehirlerin yoğun bölgelerinde bulunan bayi/acente ağıyla çalışmaktadır. Ayrıca internet sitelerinden, mobil uygulamalardan, çağrı merkezlerinden de rezervasyonlar alınabilmektedir⁴. Özellikle turist sayısı ve havalimanı yolcu sayısı kısa dönem kiralamadaki talebi önemli ölçüde etkileyen unsurlardır.
- (13) Kısa dönem kiralama faaliyetinde bulunan teşebbüslerin, kiralamaya konu araç stokları temel olarak dört kaynaktan beslenmektedir. Söz konusu teşebbüsler stok araçlarının önemli bir bölümünü doğrudan otomobil distribütörlerinden sıfır araç olarak satın alabilmekte; finansal kiralama, ikinci el araç satın alma ve operasyonel kiralama yollarıyla da envanterlerini oluşturabilmektedir.
- (14) Bu noktada belirtmek gerekir ki, kısa dönem kiralama teşebbüslerinin operasyonel kiralama yoluyla da envanterlerine araç almaları, söz konusu teşebbüslerin uzun dönem kiralama faaliyetinde bulunan teşebbüslerle dikey bir ilişki içerisinde bulunmaları sonucunu doğurmaktadır.
- (15) Kısa dönem araç kiralama pazarında çevrim içi platformlar da yaygın şekilde rol üstlenebilmektedir. Çevrim içi platformlar kurumsal veya bireysel olarak araç kiralama gerçekleştirmek isteyen kişilerin kiralık araçlarını listelemelerine ve alıcı ile satıcılar arasında bilgi alışverişine imkân tanımaktadır. Ayrıca, kullanılmayan araçlarını sahibinden.com gibi çevrim içi platformlar üzerinden ilana koyup potansiyel alıcılara kiralayan gerçek kişiler de araç kiralama hizmeti sunabilmektedir. Bunun yanında, araç kiralama hizmeti fiyat karşılaştırma platformları, müşterilerin fiyatları karşılaştırarak en uygun teklifleri seçmelerine imkân tanımaktadır.
- (16) Dijital platformlar vasıtasıyla kısa dönem araç kiralama hizmetlerinde günlük, saatlik hatta dakikalık hizmet verilebilmektedir. Müşterinin kullandığı kadar ödemesi prensibi ile çalışan bu platformlar, kısa dönem araç kiralama hizmetleri bakımından esneklik ve çeşitlilik sağlamaktadır. Buna ek olarak müşteriler, önceleri kısa dönem araç kiralama hizmetlerini yalnızca kiralama ofisleri aracılığı ile sunan teşebbüslerin araçlarına

⁴ Gelişen teknolojiye bağlı olarak kısa dönem araç kiralama sektöründe teknolojik yöntemlere dayalı uygulamalarla hizmet sunulmaktadır. Geleneksel araç kiralamanın yanı sıra mobil cihaz üzerinden araç kiralama yapılabilmektedir. 23.09.2021 tarih ve 21-44/653-324 sayılı *Moov/Getir* kararında da söz konusu pazar "mobil cihaz üzerinden araç kiralama pazarı" olarak adlandırılmıştır. Anılan kararda yer verildiği üzere mobil cihazlardaki uygulama üzerinden sunulan araç kiralama hizmeti kapsamında müşteriler; araç kiralayıp aracı uygulama üzerinden çalıştırıp (anahtarsız), istediği zaman yine aynı uygulama ile işlemlerini tamamlayarak kiralamayı sonlandırabilmektedir.

entegre ettikleri bir cihaz sayesinde kiralama ofislerine gitmeden de mobil cihazları ile araç kiralayabilmektedir.

- (17) Kısa dönem araç kiralama hizmetleri pazarına giriş bakımından herhangi bir hukuki veya fiili engel bulunmamaktadır. Pazarda sayıları net bir şekilde tespit edilemeyen çok sayıda kurumsal ve bireysel oyuncu yer almakla beraber pazarda faaliyet gösterebilmek için düşük miktarlarda sermaye yeterli olabilmektedir. Bununla birlikte anlatıldığı üzere pazarda geleneksel kanala ek olarak çok fazla sayıda dijital ve çevrim içi platformdan hizmet sunulabiliyor olması pazarda faaliyet göstermeyi oldukça kolaylaştırmaktadır.
- (18) Tüm bu açıklamalar sonucunda, tarafların faaliyet alanları ve geçmiş Kurul kararlarındaki yaklaşımlara ek olarak başvuru konusu Proje'nin kısa dönem kiralama hizmetleri ile sınırlı kalacağı dikkate alındığında ilgili ürün pazarının "kısa dönem araç kiralama hizmetleri" şeklinde belirlenebileceği, bununla birlikte ilgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. maddesinde yer alan "...*İnceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tüm tanımlar açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir*" ifadesi dikkate alınarak mevcut dosya kapsamında yapılacak değerlendirmeleri etkilemeyeceğinden kesin bir ilgili ürün pazarı tanımı yapılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

G.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (19) Kısa dönem araç kiralama hizmetinin farklı şehirler veya bölgeler arasında sunulmasının önünde de herhangi bir hukuki veya fiili engel bulunmamaktadır. Tüketiciler, iş veya tatil amacıyla şehir dışına gidecekleri zamanlarda da kolaylıkla hizmetten faydalanabilmektedir. Ayrıca dijital ve çevrim içi platformlar vasıtasıyla pazarda faaliyet sunulabilmesi farklı bölgeler arasında hizmet sunumunu kolaylaştırmaktadır. Bu bakımdan ilgili coğrafi pazarın, ilgili ürün pazarında ülkenin herhangi bir bölgesindeki rekabet koşullarının diğer bölgelerden belirgin bir şekilde farklılık göstermemesi nedeniyle "Türkiye" olarak belirlenebileceği ancak İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. maddesi çerçevesinde mevcut dosya kapsamında yapılacak değerlendirmeleri etkilemeyeceğinden kesin bir ilgili coğrafi pazar tanımı yapılmasına gerek olmadığı değerlendirilmektedir.

G.3. Değerlendirme

G.3.1. Bildirim Konusu İşlem

- (20) Bildirim konusu Proje, TOKKDER üyesi olan ve kısa dönem araç kiralama hizmeti pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler adına TOKKDER'in bağımsız bir araştırma kuruluşu olan NIELSEN ile anlaşması sonucunda, NIELSEN'in söz konusu katılımcı teşebbüslere⁵ ait verileri tek tek ilgili teşebbüslerden toplamak ve ardından anonimleştirmek suretiyle ilgili pazarın yapısına ilişkin raporlar oluşturmaya ve bu raporların üç aylık dönemler halinde kamuoyu ve TOKKDER üyesi teşebbüslerle paylaşılmasına ilişkindir.
- (21) Başvuruda, bildirim konu Proje kapsamında, Proje'ye katılım sağlayacak teşebbüslerden elde edilen bilgilerin derlenmesi suretiyle kısa dönem araç kiralama hizmetleri pazarının genel durumu ve gelişimi hakkında fikir verebilecek raporlar

⁵ Hâlihazırda söz konusu Proje'ye kısa dönem araç kiralama alanında faaliyet gösteren altı TOKKDER üyesinin katılmasının planlandığı, ilerleyen zamanda katılımcı teşebbüslerin sayısının artabileceği ifade edilmiştir.

oluşturulmasının amaçlandığı ifade edilmiştir. Ayrıca, Proje'nin hayata geçirilmesi halinde, kısa dönem kiralama hizmetleri faaliyetlerine yönelik olarak kamuoyunun olası bilgi asimetrisinin azalacağı, tüketicilerin ve yatırımcıların araç kiralama hizmetlerine ilişkin daha geniş bir veri setinden yararlanması ile daha bilinçli kararlar verebilmelerinin mümkün kılınacağı belirtilmiştir.

(22) Başvuru konusu işlem kapsamında, TOKKDER'in Proje'nin yürütülmesi için NIELSEN ile bir sözleşme imzaladığı ifade edilmiştir. Söz konusu sözleşme uyarınca araştırmaya katılan üye teşebbüsler hakkında Proje için gerekli olduğu belirtilen, aşağıda yer verilen kırımlar bazında verilerin toplanması ve paylaşılmasına izin verilmesi talep edilmiştir:

- Araç Parkı (filodaki araç sayısı)
 - Marka bazlı
 - Segment bazlı
 - Yakıt tipi bazlı
 - Şanzıman bazlı
 - Gövde tipi bazlı
 - İl bazlı⁶
- Bayi araç sayısı⁷
- Edinilen araç sayısı
 - Satın alınan
 - Dış kira
- Satılan / iade edilen araç sayısı
 - Satılan
 - Dış kira olup iade edilen
- Araç yatırımı
- Ödenen vergi
 - Satın alınmış araçlar için ödenmiş ÖTV
 - Satın alınmış araçlar için ödenmiş KDV
 - Mevcut tüm araçlar için ödenmiş MTV
- Çalınan araç sayısı
- Bulunan daha önceden çalınmış araç sayısı
- Kontrat verileri
 - Yurtdışı kontrat sayısı
 - Yurtiçi kontrat sayısı
 - Yurtdışı toplam kira günü
 - Yurtiçi toplam kira günü
 - Ciro⁸ (Yabancı para cinsinden elde edilenin Türk lirası karşılığı)
 - Ciro (Türk lirası)
 - Yabancı para cinsinden gelirlerin toplam gelir içerisindeki payı (%)
- Araç kilometresi ve yaşı
 - Filodaki araçların ortalama kilometresi (Km olarak belirtilecek)
 - Filodaki araçların ortalama araç yaşı (Ay olarak belirtilecek)

⁶ İl bazında kırılımın yalnızca İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana, Antalya, Trabzon, Muğla illeri için talep edileceği ifade edilmiştir.

⁷ Bayi araç sayısı verisi, kısa dönem araç kiralama pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin bayilerine ait araç sayısını ifade etmektedir.

⁸ Kontrat verileri kapsamında katılımcı teşebbüslerden toplanacak olan ciro bilgilerinin yalnızca NIELSEN tarafından "Yabancı Para Cinsinden Gelirlerin Toplam Gelir İçerisindeki Payı" metriğinin hesaplanmasında kullanılacağı, bu sebeple bu bilginin doğrudan raporda yer almayacağı ifade edilmiştir.

- Doluluk oranı⁹
 - Filodaki araçların doluluk oranı (%)
 - Kiradaki ortalama araç sayısı (ilgili çeyrek içinde)
 - Filodaki ortalama araç sayısı (2. el hariç) (ilgili çeyrek içinde)
- Demografik veriler
 - Kurumsal ofis sayısı
 - Bayi ofis sayısı
 - Faaliyet gösterilen il sayısı
 - Kurumsal
 - Bayi
 - Kurumsal çalışan sayısı
 - Kadın
 - Erkek
 - Kurumsal çalışan sayısı
 - Müdür
 - Satış danışmanı
 - Araç sevk elemanı (şoför)
 - Diğer
 - Bayi çalışan sayısı
 - Kadın
 - Erkek
 - Bayi çalışan sayısı
 - Müdür
 - Satış danışmanı
 - Araç sevk elemanı
 - Diğer

(23) Yukarıda yer verilen ve menfi tespit belgesi verilmesi talebine konu olan bilgilerin üç aylık periyotlarla teşebbüslerden toplanacağı, söz konusu verilerin NIELSEN tarafından analiz edilerek ve bireysel verilerin anlaşılmasına imkân vermeyecek şekilde anonim hale getirileceği, çeyreklik dönemin bitiminden 1 ay sonra ilgili çeyreğe ilişkin raporun kamuoyu ile paylaşılacağı ifade edilmiştir. Anonimleştirilen verilerin, rakipler özelinde hiçbir bilgi içermeyecek şekilde toplulaştırılacağı ve toplulaştırılmış bu veriler çerçevesinde karmaşık olmayan varsayımlara dayanan tahminler neticesinde günlük kiralama pazarına yönelik genel istatistiki bilgiler içerecek şekilde hazırlanan raporların üçer aylık dönemlerde TOKKDER'e sunulacağı, TOKKDER'in ise söz konusu raporları TOKKDER üyeleri ve kamuoyu ile üçer aylık dönemlerde paylaşacağı ifade edilmiştir.

(24) Ek olarak Proje kapsamında NIELSEN ile araştırmaya katılan teşebbüsler arasında gizlilik sözleşmelerinin imzalanacağı, bu sayede NIELSEN tarafından elde edilecek teşebbüs özelindeki verilerin gizli bilgi sayılarak, Proje'ye katılan TOKKDER üyelerine özgü bilgilerin, rakipleri, müşterileri ve TOKKDER de dâhil olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlarla paylaşılmayacağı belirtilmiştir.

⁹ Doluluk oranı verileri kapsamında toplanacak verilerin raporda doğrudan paylaşılmayacağı, söz konusu verilerin yalnızca araştırmayı yürütecek bağımsız araştırma şirketi NIELSEN tarafından raporda yer verilecek "Filodaki Araçların Doluluk Oranı" metriğinin hesaplanmasında kullanılacağı ifade edilmiştir.

G.3.2. Bilgi Değişiminin Rekabet Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi

- (25) 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrası "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır*" hükmünü haizdir.
- (26) Yatay İşbirliği Anlaşmaları Hakkında Kılavuz'un (Yatay Kılavuz) 40. paragrafında teşebbüsler arasında bilgi değişiminin rakipler arasında doğrudan veya meslek kuruluşları gibi teşebbüs birlikleri, pazar araştırma kuruluşları ve benzeri üçüncü taraflar veya teşebbüslerin tedarikçi ya da dağıtım ağı yoluyla dolaylı olarak gerçekleşebileceği belirtilmiştir. Başvuru konusu işlem kapsamında bilgilerin bir teşebbüs birliği niteliğini haiz dernek olan TOKKDER bünyesinde paylaşılmasının planlandığı göz önüne alındığında, inceleme konusu başvurunun da rakipler arası bilgi değişimi kapsamında değerlendirilmesi gerektiği açıktır. Bu bağlamda bildirim konu işlemin rakipler arasında koordinasyona yol açabilecek nitelikte bir bilgi paylaşımı olup olmadığı değerlendirilmiştir.
- (27) Yatay Kılavuz'un 58. paragrafında da belirtildiği üzere, bilgi değişiminin rekabet üzerindeki olası etkileri, her somut olayın kendine has özellikleri bağlamında incelenmelidir¹⁰. Bilgi değişiminin, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtlama etkisinin bulunması için, fiyat, üretim miktarı, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ya da inovasyon gibi rekabet parametrelerinden en az biri üzerinde olumsuz etki doğurabilecek nitelikte olması gerekir. Bilgi değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etkisinin değerlendirilmesinde, ilgili pazarın özellikleri ile bilgi değişiminin nitelikleri dikkate alınır.
- (28) Yatay Kılavuz'un 42 ve 43. paragraflarında rakipler arası bilgi değişiminin rekabet üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerine ilişkin olarak;

"Bilgi değişimi, çeşitli etkinlik kazanımları ortaya çıkarabilir. Örneğin bilgi değişimi, taraflar arasında bilgi asimetrisi sorununu ortadan kaldırabilir. Ayrıca, teşebbüslerin, kendilerini rakipleriyle kıyaslamalarına imkân sağlayarak etkinliklerini arttırabilir. Bunun yanı sıra, bilgi paylaşımı, teşebbüslerin, stoklarını azaltmasına, kolay bozulabilen ürünlerini tüketicilere daha hızlı ulaştırmasına ya da talebin istikrarsızlığından kaynaklanan maliyetlerini düşürmesine de yardımcı olabilir. Araştırma maliyetleri azalan ve seçenekleri artan tüketiciler bu durumdan doğrudan fayda sağlayabilir.

Ancak, bilgi paylaşımı özellikle, teşebbüslerin, rakiplerinin pazar stratejileri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağladığı durumlarda rekabetin kısıtlanmasına neden olabilir. Bilgi değişiminin rekabet üzerindeki etkisi; pazarın yoğunlaşma derecesi, şeffaflığı, istikrarı, karmaşıklığı ve pazardaki teşebbüslerin benzerliği (simetri) gibi pazarın yapısına ilişkin unsurlar ile ilgili pazarı rakipler arası

¹⁰ Yatay Kılavuz'un 56. vd. paragraflarında, piyasada rekabeti kısıtlama amacıyla yapılan her türlü bilgi değişiminin, etkisine bakılmaksızın rekabeti kısıtladığının kabul edileceği ifade edilmiştir. Bilgi değişiminin rekabeti kısıtlama amacı olup olmadığının değerlendirilmesinde bilgi değişiminin, doğası gereği rekabetin kısıtlanmasına yol açıp açmayacağı değerlendirilecektir. Geleceğe yönelik planlara ilişkin bir bilgi değişiminin amaç yönünden rekabeti kısıtlama ihtimali, mevcut verilerin değişimine kıyasla daha fazladır. Bu çerçevede, rakiplerin, gelecekte uygulamayı planladıkları fiyat, üretim ya da satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgileri aralarında değişmesi, genellikle fiyat ya da miktar tespiti amacı taşıdığı için, normal koşullar altında kartel olarak değerlendirilir.

koordinasyona elverişli hale getirebilmesi nedeniyle paylaşılan bilginin niteliğine bağlıdır.”

ifadelerine yer verilmiştir.

- (29) Bu kapsamda, rakipler arası bilgi değişimine ilişkin olarak Yatay Kılavuz'da temel rekabetçi kaygılar, işbirlikçi etkilerin ortaya çıkması ve pazarın rakiplere kapatılması olarak sayılmıştır. Bu doğrultuda işbirlikçi etkiler, diğer bir adıyla koordinasyon doğurucu etkiler değerlendirilirken pazarın yapısı ile değişime konu bilgilerin niteliğinin göz önüne alınması gerekmektedir.
- (30) Öncelikle, pazar yapısı bakımından, pazarın şeffaflığı ele alındığında bilgi değişiminin şeffaflığı artırarak, fiyat, miktar, talep, maliyetler gibi rekabete duyarlı unsurlara ilişkin belirsizlikleri azaltabilmektedir. Bu durumda yeterince şeffaf pazarlarda teşebbüsler işbirlikçi sonuca daha kolay ulaşabilecektir. Bilgi değişimi öncesinde pazarın şeffaflık düzeyi ne kadar düşükse, bilgi değişiminin rekabeti bozucu etkisi o kadar yüksek olacaktır. Pazarın şeffaf hale gelmesine fazla katkıda bulunmayan bir bilgi değişiminin rekabeti kısıtlama olasılığı, pazardaki şeffaflığı önemli ölçüde artıran bir bilgi değişimine kıyasla daha düşüktür. Dolayısıyla, pazarın bilgi değişimi öncesi ve sonrasındaki şeffaflık düzeyi ile bilgi değişiminin bu düzeyi nasıl değiştirdiği, bilgi değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etki doğurma olasılığının belirleyici unsurudur. Bu bağlamda dikkat edilmesi gereken nokta, teşebbüslerin mevcut bilgiyi, rakiplerinin davranışlarını öngörmek için ne ölçüde kullanabileceğinin belirlenmesidir.
- (31) Pazar yapısı konusunda bir diğer unsur, pazarın yoğunlaşma derecesidir. Dar oligopollerde, az sayıda teşebbüsün koordinasyon koşulları konusunda uzlaşmasının ve anlaşmadan sapmaların izlenmesinin kolay olması nedeniyle işbirlikçi sonuçların gerçekleşme olasılığı daha yüksektir. Dolayısıyla, dar oligopollerde, bilgi değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etkilere yol açma olasılığı, diğer oligopollere kıyasla daha fazladır. Ayrıca karmaşık bir pazar yapısında, teşebbüslerin işbirlikçi sonuca ulaşmaları daha zor olup işbirlikçi sonuçların ortaya çıkma olasılığı, arz ve talep koşullarının görece daha az değişken olduğu pazarlarda daha yüksektir.
- (32) Ek olarak, firmaların benzer özelliklere sahip olduğu (simetrik) pazar yapılarında işbirlikçi sonucun gerçekleşme olasılığı yüksektir. Teşebbüslerin maliyetler, talep, pazar payları, ürün yelpazesi, kapasite gibi açılardan benzer olduğu durumda, rekabetçi güdüler de benzer olacağından, teşebbüsler arası koordinasyon ihtimali artabilmektedir.
- (33) Rakipler arası bilgi değişimine yönelik bilgilerin niteliği dikkate alındığında bilginin rekabete duyarlı (stratejik) bilgi olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Pazardaki belirsizliği azaltan stratejik verilerin rakipler arasında değişiminin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamına girmesi, başka türlü bilgilerin değişimine kıyasla daha muhtemeldir. Stratejik verilerin paylaşılması, tarafların rekabetçi güdülerinin azaltılması suretiyle rekabeti kısıtlayıcı etkiler doğurabilir. Fiyata, miktara, müşterilere, maliyetlere, cirolara, satışlara, alımlara, kapasiteye, ürün niteliklerine, pazarlama planlarına, risklere, yatırımlara, teknolojilere, AR-GE programlarına ilişkin ve benzeri bilgilerin rekabete duyarlı olduğu kabul edilir. Ayrıca, verilerin stratejik açıdan önemi, bilgi değişiminin sıklığı ve pazarı kapsama derecesi ile verilerin toplulaştırılmış olup olmadığı ve güncelliği gibi faktörlere de bağlıdır.
- (34) Bilgi değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etkileri değerlendirilirken, bilgi değişiminde bulunan teşebbüslerin ilgili pazarı kapsama derecesi de dikkate alınır. Zira bilgi değişiminin

tarafı olmayan rakipler, bilgi değişiminde bulunan teşebbüslerin rekabeti bozucu davranışlarını sınırlandırabilir.

- (35) Diğer taraftan, herhangi bir teşebbüsün bireysel verilerinin tespitini yeterince güçleştirecek şekilde toplulaştırılmış verilerin değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etkilere neden olma olasılığı, teşebbüs bazındaki verilerin değişimine kıyasla çok daha düşüktür. Satış, kapasite verileri ya da girdi ve bileşen maliyetleri gibi verilerin bir meslek birliği ya da pazar araştırma şirketi tarafından toplanması ve toplulaştırılmış halde yayımlanması, sektörün ekonomik durumuna ışık tutacağından, tedarikçilerin ve müşterilerin yararına olabilir. Verilerin bu şekilde toplanması ve yayımlanması, pazardaki teşebbüslerin bilgiye dayalı tercihler yaparak, stratejilerini pazar koşullarına etkin bir şekilde uyarlamalarını sağlar. Genel olarak, yoğunlaşmış bir oligopol söz konusu değilse, toplulaştırılmış verilerin değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etkilere yol açma olasılığı düşüktür.
- (36) Bilgi değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etkileri bakımından verinin güncel olup olmadığı değerlendirilmesi gereken başka bir faktördür. Geçmiş tarihli verilerin değişiminin rekabeti kısıtlama olasılığı, güncel ve geleceğe yönelik verilerin değişimine kıyasla daha düşüktür. Verinin rekabeti bozma riski taşımaması için ne kadar eski olması gerektiğine dair belirlenmiş bir eşik yoktur. Bu eşik, verinin niteliğine, toplulaştırılmış olup olmamasına, bilgi değişiminin sıklığına ve ilgili pazarın istikrarı ile şeffaflığı gibi özelliklere bağlıdır. Sık aralıklarla yapılan bilgi değişimleri, teşebbüslerin pazarda ortak bir anlayışa ulaşmasını ve anlaşmadan sapmaların izlenmesini kolaylaştırarak, işbirlikçi sonuç riskini artırır. Ayrıca, bilgi değişiminin hangi sıklıkla yapıldığında işbirlikçi sonuca sebebiyet vereceği, verinin niteliği, güncelliği ve toplulaştırılmış olup olmaması gibi unsurlara bağlıdır.
- (37) Bilgi değişiminin değerlendirilmesi bakımından dikkat edilmesi gereken bir diğer unsur, bilgi değişimine konu verilerin ve bilgi değişiminin kamuya açık olup olmamasıdır. Gerçek anlamda kamuya açık bilgilerin değişiminin genellikle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal teşkil etmesi beklenmez. Gerçek anlamda kamuya açık bilgiler, bilgiye erişim maliyetleri bakımından bütün rakipler ve müşterilerce aynı derecede erişilebilir olan bilgilerdir. Bilginin gerçek anlamda kamuya açık olması için, bilgi değişiminin tarafı olmayan müşterilerin ve teşebbüslerin bilgiye erişim maliyeti, taraf olan teşebbüslerinkinden daha fazla olmamalıdır.
- (38) Öte yandan, bilgi değişiminin gerçek anlamda kamuya açık bir şekilde yapılması, bilgi değişiminin işbirlikçi etkilerinin diğer teşebbüsler, potansiyel rakipler ve müşteriler tarafından sınırlandırıldığı ölçüde, pazardaki rekabetin bozulması olasılığını azaltabilir. Ancak, bilgi değişiminin gerçek anlamda kamuya açık bir şekilde gerçekleşmesi, pazardaki işbirlikçi sonuç olasılığının tamamen ortadan kalktığı anlamına gelmeyecektir.

G.3.3. Menfi Tespit Değerlendirmesi

- (39) 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi, *"İlgili teşebbüs veya teşebbüs birliklerinin başvurusu üzerine Kurul, elinde bulunan bilgiler çerçevesinde bir anlaşmanın, kararın, eylemin veya birleşme ve devralmanın bu Kanun'un 4, 6 ve 7 nci maddelerine aykırı olmadığını gösteren bir menfi tespit belgesi verebilir."* hükmünü amirdir. Bildirime konu işlemin niteliğinin 4054 sayılı Kanun'un 6 ve 7. maddeleri kapsamında olmaması itibarıyla Proje'nin Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde *"rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası bir anlaşma yahut uyumlu eylem"* niteliğinde olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

- (40) Başvuruya konu işlem ile sektör açısından öngörülebilirlik sağlamak ve böylece kısa dönem kiralama hizmetleri faaliyetlerine yönelik olarak kamuoyunun olası bilgi asimetrisini azaltarak tüketicilerin ve yatırımcıların araç kiralama hizmetlerine ilişkin daha bilinçli kararlar verebilmelerini mümkün kılmak amaçlanmaktadır. İlgili Proje kapsamında verilerin toplanması ve yayımlanması süreci bağımsız üçüncü taraf olan NIELSEN aracılığıyla gerçekleştirilecektir. NIELSEN, katılımcı teşebbüslerce paylaşılan verileri toplayıp işleyecek, akabinde söz konusu veriler rakip teşebbüslere ait bireysel verilerin anlaşılmasına imkân vermeyecek şekilde anonim hale getirilecek, rakipler özelinde hiçbir bilgi içermeyecek şekilde toplulaştırılacak ve toplulaştırılmış bu veriler kısa dönem araç kiralamaya yönelik genel istatistikî bilgiler içerecek şekilde hazırlanan raporlar vasıtasıyla üç aylık bazda TOKKDER'e sunulacaktır. Sonrasında ilgili raporların TOKKDER üyeleri ve kamuoyu ile her çeyrekte olmak üzere paylaşılacağı belirtilmektedir. Ek olarak Proje kapsamında; NIELSEN ile araştırmaya katılan teşebbüsler arasında gizlilik sözleşmelerinin imzalanacağı ve böylece söz konusu Proje kapsamında NIELSEN tarafından elde edilecek teşebbüs özelindeki verilerin gizli bilgi sayılacağı ve her bir TOKKDER üyesine özgü bilgilerin söz konusu teşebbüslerin rakipleri ve/veya müşterileriyle ve/veya TOKKDER de dâhil olmak üzere diğer kurum ve kuruluşlarla paylaşılmayacağı ifade edilmektedir. Taraflar arasında imzalanacak olan gizlilik sözleşmesinin bir örneği talep edilmiş olup gönderilen cevabi yazı ekinde yer alan "Gizlilik Taahhütnamesi" (Taahhütname) incelenmiştir. Söz konusu Taahhütnamenin 1. maddesinde;

"Araştırma'nın amaçları doğrultusunda katılımcı tarafından Nielsen'a açıklanmış ve/veya açıklanacak olan Katılımcı'nın filosundaki araçların markası, segmenti, şanzıman tipi, yakıt tipi, gövde tipi ve bulunduğu il, bayi araç sayısı, edindiği araç miktarı (satın alınan + dış kira), bu alışlar için ödenen vergiler, araç maliyetleri / yatırımları, satılan / iade edilen araç miktarı, çalınan araç sayısı, bulunan daha önceden çalınmış araç sayısı, kontrat sayısı, kira günü sayısı, cirosu, filosundaki araçların ortalama kilometre ve yaşı, filosundaki araçların doluluk oranı, kiradaki araç sayısı, filosundaki ortalama araç sayısı, muhtelif demografik bilgileri (ofis sayısı, faaliyet gösterilen il sayısı, çalışan sayısı) dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere ticari olarak hassas ve/veya gizli nitelikteki bilgiler gizli bilgi ("Gizli Bilgi") kabul edilecektir."

hükmü yer almaktadır.

- (41) Taahhütnamenin 2. maddesinde;

"Nielsen, Gizli Bilgiler'i gizlilikle korumayı ve Araştırma'nın yerine getirilmesi bakımından Gizli Bilgiler'e erişimi olması gereken çalışanları, aracıları, temsilcileri, danışmanları veya halefleri dışında üçüncü kişilere açıklamamayı taahhüt eder. Nielsen, çalışanlarının, aracılarının, temsilcilerinin ve danışmanlarının da işbu Taahhütname'deki gizlilik yükümlülüklerine uymasını sağlar."

hükmü yer alırken, 3. maddesinde ise;

"Nielsen, Gizli Bilgiler'i TOKKDER'in talimat ve yetkilendirmelerine uygun olarak ve yalnızca Araştırma'nın amaçları doğrultusunda kullanacak ve başka hiçbir amaçla kullanmayacaktır. Şüpheye mahal vermemek adına Nielsen, Araştırma kapsamında TOKKDER ile yalnızca birden fazla katılımcının konsolide edilmiş verilerini paylaşacaktır."

hükmüne yer verilmektedir.

- (42) Söz konusu Taahhütname hükümleri incelendiğinde, NIELSEN tarafından sektör araştırmasına katılan teşebbüslerden, sektör araştırmasının amacına yönelik veriler

toplanacağı, söz konusu verilerin gizli bilgi olarak nitelendirileceği ve TOKKDER ve katılımcı teşebbüsler özelinde veriler içermeyecek şekilde toplulaştırılarak paylaşılacağı anlaşılmaktadır.

- (43) Rekabete duyarlı bilgiler; rakiplerin fiyat, maliyet, satış, üretim, kapasite kullanımı, teklif şartnameleri, stoklar gibi öğrenilmesi durumunda rakiplerin gelecekteki rekabetçi pazar davranışlarının tahmin edilebilirliğini artıran bilgiler olarak tanımlanabilir. Proje kapsamında katılımcı teşebbüslerden toplanacak verilerin neler olduğu yukarıda G.3.1. Bildirim Konusu İşlem başlığı altında ifade edilmiştir. Söz konusu veriler incelendiğinde, sektörün nitelikleri de dikkate alınarak sektörde faaliyet gösteren teşebbüsler bakımından aşağıda yer alan verilerin stratejik nitelikte olabileceği, zira söz konusu verilerin kısa dönem araç kiralama pazarında teşebbüsler arası rekabet bakımından önem arz eden veriler olduğu; diğer verilerin ise fiyat, üretim miktarı, stok, ürün kalitesi, ürün çeşitliliği ya da inovasyon gibi rekabet parametreleri gibi stratejik veri niteliğinde olmadığı ve dolayısıyla teşebbüsler arası koordinasyon doğurucu bir amaca hizmet etmeyeceği değerlendirilmektedir.

- Araç Parkı (filodaki araç sayısı)
 - Marka bazlı
 - Segment bazlı
 - Yakıt tipi bazlı
 - Şanzıman bazlı
 - Gövde tipi bazlı
 - İl bazlı¹¹
- Bayi araç sayısı¹²
- Edinilen araç sayısı
 - Satın alınan
 - Dış kira
- Araç yatırımı
- Ödenen vergi
 - Satın alınmış araçlar için ödenmiş ÖTV
 - Satın alınmış araçlar için ödenmiş KDV
 - Mevcut tüm araçlar için ödenmiş MTV
- Kontrat verileri
 - Yurtdışı kontrat sayısı
 - Yurtiçi kontrat sayısı
 - Yurtdışı toplam kira günü
 - Yurtiçi toplam kira günü
 - Ciro¹³ (Yabancı para cinsinden elde edilenin Türk lirası karşılığı)
 - Ciro (Türk lirası)

¹¹ İl bazında kırılımın yalnızca İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana, Antalya, Trabzon, Muğla illeri için talep edileceği ifade edilmiştir. Gönderilen cevabi yazıda, kısa süreli/günlük araç kiralama faaliyetinin doğası gereği havalimanlarının bulunduğu illerde yoğunlaştığı, havalimanlarına gelen yolcuların doğrudan burada bulunan işletmeler aracılığıyla araç kiralama tercih ettiği, bu nedenle söz konusu önemli bölgelere dair analiz yapabilmek adına yalnızca önemli havalimanlarının bulunduğu büyük iller bazında kırılım talep edildiği ifade edilmektedir.

¹² Bayi araç sayısı verisi kısa dönem araç kiralama pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin bayilerine ait araç sayısını ifade etmektedir.

¹³ Kontrat verileri kapsamında katılımcı teşebbüslerden toplanacak olan ciro bilgilerinin yalnızca NIELSEN tarafından "Yabancı Para Cinsinden Gelirlerin Toplam Gelir İçerisindeki Payı" metriğinin hesaplanmasında kullanılacağı, bu sebeple bu bilginin doğrudan raporda yer almayacağı ifade edilmiştir.

- Yabancı para cinsinden gelirlerin toplam gelir içerisindeki payı (%)
- Doluluk oranı¹⁴
 - Filodaki araçların doluluk oranı (%)
 - Kiradaki ortalama araç sayısı (ilgili çeyrek içinde)
 - Filodaki ortalama araç sayısı (2. el hariç) (ilgili çeyrek içinde)

- (44) Her ne kadar yukarıda yer verilen verilerin ilgili sektör bakımından stratejik nitelikte olduğu değerlendirilse de, sektör araştırması kapsamında verilerin üçüncü taraf bağımsız bir araştırma kuruluşu tarafından toplanıp işlenecek olması, sektör araştırmasında yer verilecek verilerin herhangi bir teşebbüs özelinde değil de anonimleştirilerek sunulacak olması, verilerin gizliliğine ilişkin taraflar arasında yapılacak gizlilik anlaşması kapsamında verilerin teşebbüsler arasında paylaşılmayacak olması ve sektör araştırmasındaki verilerin veri elde edilen altı teşebbüsü değil de sektörün genelini yansıtacak olması ve ek olarak başvuru formunda yer verildiği üzere ilgili verilerin ve bu veriler sonucunda oluşturulacak kısa dönem araç kiralama sektör raporunun geleceğe dönük herhangi bir öngörü içermeyeceği, raporlanacak hususların geçmiş döneme ilişkin, pazarın bütününe yönelik, ortalama ve istatistiki verilerden oluşacağı dikkate alındığında ilgili verilerin paylaşılmasının herhangi bir koordinasyon doğurucu sonuca yol açmayacağı sonucuna varılmaktadır.
- (45) Değerlendirilmesi gereken bir diğer husus, değişime konu bilginin güncel olup olmadığıdır. Daha önce de ifade edildiği üzere geçmiş tarihli verilerin değişiminin rekabeti kısıtlama olasılığı, güncel ve geleceğe yönelik verilerin değişimine kıyasla daha düşüktür. Bununla birlikte verinin rekabeti bozma riski taşımaması için ne kadar eski olması gerektiğine dair belirlenmiş bir eşik yoktur. Bu eşik, verinin niteliğine, toplulaştırılmış olup olmamasına, bilgi değişiminin sıklığına ve ilgili pazarın istikrarı ile şeffaflığı gibi özelliklere bağlıdır. Paylaşılacak verilerin güncelliği dikkate alınırken bilgilerin stratejik niteliğini kaybetmesi için FTC Rehberi'nde öngörülen sürenin üç ay, geçmiş Kurul kararlarında ise iki-üç ay olduğu görülmekte iken Komisyon'un yaşı bir yılın altında olan verinin güncel sayılabileceği ifadesi dikkat çekmektedir. Başvuru konusu Proje kapsamında her çeyreklik dönemin sonunda iki haftalık saha araştırması süresi olacağı, verilerin analizi ve raporlanmasının ise sonraki iki hafta içinde gerçekleşeceği, dolayısıyla kamuoyunun her çeyrekten yaklaşık bir ay sonra ilgili çeyreğe ilişkin rapora erişebileceği ifade edilmektedir. Söz konusu Proje'ye katılımın pazarın çok sınırlı bir kısmını kapsaması, pazarda çok sayıda teşebbüsün faaliyette bulunması, verilerin toplulaştırılarak, teşebbüs özelinde bilgi içermeyecek şekilde paylaşılması hususları göz önüne alındığında üçer aylık dönemlere ilişkin raporun bir ay sonra kamuoyu ile paylaşılmasının teşebbüsler arasında koordinasyon riskine yol açmayacağı değerlendirilmektedir.
- (46) Yatay Kılavuz ve geçmiş tarihli Kurul kararları kapsamında toplulaştırılmış verilerin, teşebbüs bazındaki bireysel veriler harici bilgiler olduğu ve geçmişe yönelik bilgi değişiminin stratejik veri paylaşımı riskini azalttığı değerlendirilmektedir. Ancak Yatay Kılavuz'da yoğunlaşmanın yüksek olduğu pazarlarda bu durumda bile rekabetin kısıtlanması etkisinin oluşabileceği açıklaması yer almaktadır. Bu nedenle pazarlardaki yoğunlaşma düzeyinin de değerlendirilmesi gerekmektedir. Öncelikle belirtilmelidir ki kısa dönem araç kiralama pazarı, çok sayıda teşebbüsün faaliyet gösterdiği, dağınık nitelikte bir pazardır. Bu pazarda kurumsal teşebbüsler ile birlikte sokak arasında

¹⁴ Doluluk oranı verileri kapsamında toplanacak verilerin raporda doğrudan paylaşılmayacağı, söz konusu verilerin yalnızca araştırmayı yürütecek bağımsız araştırma şirketi NIELSEN tarafından raporda yer verilecek "Filodaki Araçların Doluluk Oranı" metriğinin hesaplanmasında kullanılacağı ifade edilmiştir.

faaliyet gösteren, kurumsal nitelikte olmayan teşebbüsler de faaliyet gösterebilmektedir. Öyle ki araç sahibi gerçek kişiler de, mülkiyetindeki araçları sahibinden.com gibi platformlarda verdikleri ilanlar ile kullanıcılara kiralayabilmektedirler. Bu hususlar, pazarın bütünü hakkında bir çıkarımda bulunmayı zorlaştırmaktadır. TOKKDER tarafından gönderilen cevabi yazıda, kısa dönem araç kiralama hizmetleri pazarında herhangi bir yasal giriş engelinin bulunmadığı ve oldukça düşük sermayelerle dahi ilgili pazara girilebildiği, dolayısıyla pazarda faaliyet gösteren çok sayıda farklı ölçekte oyuncu bulunduğu, kısa dönem araç kiralama pazarının oldukça düşük pazar payları ile dağınık ve parçalı bir yapı sergilediği, bununla birlikte, pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin sayısının kesin olarak belirlenemediği ifade edilmektedir. Benzer şekilde Kurulun 21.07.2022 tarih ve 22-33/526-212 sayılı *Araç Kiralama* kararında da kısa dönem araç kiralama pazarında sayısı belirlenemeyen çok sayıda teşebbüsün faaliyet gösterdiği belirtilmiştir. Bu bilgiler ışığında kısa dönem araç kiralama pazarının çok sayıda teşebbüsün faaliyet gösterdiği ve yoğunlaşma oranının düşük olduğu bir pazar yapısı sergilediği anlaşılmaktadır.

- (47) Bilgi değişiminin rekabeti kısıtlayıcı etkilerinin değerlendirilmesinde incelenmesi gereken bir diğer husus, bilgi değişimine dâhil olan teşebbüslerin pazarı kapsama derecesidir. Zira bilgi değişiminin pazarı kapsama derecesinin düşük olduğu durumda bilgi değişimine taraf olmayan rakipler, bilgi değişiminde bulunan teşebbüslerin rekabeti bozucu davranışlarını sınırlandırabilir. Bu noktada TOKKDER'den ilgili pazar araştırmasına mevcut durumda katılım sağlayacak altı teşebbüsün pazar paylarına ilişkin bilgi talep edilmiş olup, gönderilen cevabi yazıda, kısa dönem araç kiralama sektörüne yönelik olarak bir verinin bulunmadığı, dolayısıyla sektör araştırmasına katılacak teşebbüslerin pazar payına yönelik bir tahmin de yapılamadığı, ancak sektörde faaliyette bulunan çok sayıda teşebbüsün olması ve pazara sürekli yeni girişlerin olması nedeniyle ilgili altı teşebbüsün pazar payları toplamının çok düşük seviyede gerçekleşeceği, kaldı ki kısa dönem araç kiralama sektör raporu projesinin çıkış noktasının da ilgili pazarda yer alan veri eksikliğinin giderilmesi olduğu belirtilmiştir. Ek olarak sektörde faaliyet gösteren Avis, Budget, Enterprise, Sixt, Europcar, Hertz, Garenta ve Avec gibi büyük ölçekli teşebbüslerin bulunduğu ifade edilmektedir. Bu kapsamda her ne kadar kısa dönem araç kiralama sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin pazar payları tespit edilemese de Proje'ye katılım sağlayacak teşebbüs sayısının azlığı, bu teşebbüsler karşısında pazarda bilinirliği ve ölçeği yüksek çok sayıda teşebbüsün bulunması nedenleriyle inceleme konusu Proje'nin pazarı kapsama derecesinin düşük olacağı sonucuna ulaşılmaktadır.
- (48) Pazarın yoğunlaşma derecesinin yanında, pazarın şeffaflığı, karmaşıklığı, istikrarlı olup olmadığı ve pazardaki firmaların benzerliği (simetri) hakkında da değerlendirme yapılmasında fayda bulunmaktadır. Bilgi değişimi, pazardaki şeffaflığı artırmak, pazarın karmaşıklığını ve asimetriyi azaltmak, pazarı istikrarlı hale getirmek gibi yollarla işbirlikçi sonucu kolaylaştırabilir. Bu kapsamda, öncelikle araç kiralama sektöründe kiralamaya konu araçlar marka, gövde tipi, motor tipi, şanzıman tipi gibi çok çeşitli kırımlara ayrılmakta, müşteri tercihlerini belirleyen bu hususlar çok çeşitlilik göstermektedir. Öyle ki, aynı model aracı kiralamak isteyen müşteriler arasında dahi aracın özellikleri bakımından farklı tercihler yapılabildiği ifade edilmektedir. Ek olarak başvuruda pazarın karmaşıklığına ilişkin olarak, pazardaki oyuncu sayısı, alım-satım öncesi işlemlerin internet ortamına taşınmış olması, pazardaki oyuncuların niteliklerinin oldukça farklı olması, oyuncuların işlem kapasitelerinin çok çeşitli olması, araçların çok fazla alt kırılıma ayrılabilmesi gibi hususlar nedeniyle pazarın oldukça

karmaşık bir yapı sergilediği belirtilmektedir. Dolayısıyla söz konusu kısa dönem araç kiralama pazarının karmaşık bir yapıya sahip olduğu değerlendirilmektedir.

- (49) Proje kapsamında kısa dönem araç kiralama sektörüne yönelik oluşturulacak raporun, Proje'ye katılan teşebbüslerden elde edilen veriler kullanılarak varsayıma dayalı tahminler neticesinde pazarın geneline yönelik istatistiki bilgiler içerecek olmasının, pazarda şeffaflaşmaya yol açmayacağı değerlendirilmektedir. Zira altı teşebbüsten elde edilen verilere dayanılarak pazarın geneline yönelik bir tahminde bulunuluyor olması, pazardaki teşebbüslerin verilerini doğrudan yansıtmayacaktır. Bu kapsamda, ilgili Proje neticesinde ortaya çıkacak ve toplulaştırılacak verilerin, birbiri ile benzeşmeyen kısa dönem araç kiralama hizmetleri açısından şeffaflık riski barındırmayacağı değerlendirilmektedir.
- (50) Bunun yanında, sektöre girişte yasal bir engelin olmadığı, herhangi bir ürünün üretimine dayanmadığı ve düşük bir sermaye ile dahi pazara girilebildiği belirtilmiştir. Kurumsal olarak faaliyet gösteren oyuncuların yanı sıra pazarda çok sayıda bireysel oyuncunun da bulunduğu; alıcı ve satıcıların internet üzerinden buluşmasına imkân sağlayan çevrim içi platformların hem kurumsal hem de bireysel olarak araç kiralama gerçekleştirmek isteyen kişilerin kiralık araçları listelemelerine, araç fiyatları hakkında bilgi sahibi olmalarına, alıcıların ve satıcıların iletişim kurmalarına olanak tanıdığı; ana iştigal konusu kısa dönem araç kiralama faaliyeti olan işletmelerin yanında, kullanılmayan araçlarını kiralama hizmeti için sunan gerçek kişilerin de ilgili çevrim içi platformlar aracılığıyla ilan verebilmekte ve bu sayede potansiyel alıcılarla buluşabilmekte olduğu belirtilmektedir. Tüm bu hususlar göz önüne alındığında kısa dönem araç kiralama hizmeti özelinde pazara girişin önünde herhangi bir engelin bulunmadığı değerlendirilmektedir.
- (51) Son olarak, bilgi değişiminin kamuya açık olup olmaması da değerlendirmede önem arz etmektedir. Zira bilgi değişiminin gerçek anlamda kamuya açık bir şekilde yapılması, bilgi değişiminin işbirlikçi etkilerinin diğer teşebbüsler, potansiyel rakipler ve müşteriler tarafından sınırlanabildiği ölçüde, pazardaki rekabetin bozulması olasılığını azaltabilir. Konuya ilişkin olarak başvuruda söz konusu sektör raporunun çeyreklik dönemler halinde kamuoyu ile paylaşılacağı, Proje'nin hayata geçirilmesi halinde kısa dönem kiralama hizmetleri faaliyetlerine yönelik olarak kamuoyundaki olası bilgi asimetrisinin azalacağı ve tüketicilerin ve yatırımcıların araç kiralama hizmetlerine ilişkin daha geniş bir veri setinden yararlanmasına olanak sağlamak suretiyle daha bilinçli kararlar verebilmelerinin mümkün kılınacağı ifade edilmektedir. Dolayısıyla söz konusu bilgi değişimi sonucunda oluşturulacak kısa dönem araç kiralama sektörüne yönelik raporun kamuya açık olacağı anlaşılmaktadır.

Kısa dönem araç kiralama hizmeti pazarının istikrarsız, karmaşık ve dar oligopol olmayan yapısı, taraflar arasında gizlilik sözleşmeleri imzalanmış olması, verilerin üçüncü taraf bağımsız bir firma olan NIELSEN aracılığıyla toplanacak olması, verilerin her bir çeyrek bitiminden bir ay sonra, katılımcı herhangi bir teşebbüs özelinde bilgi içermeyecek şekilde raporlanacak olması, pazarda giriş ve çıkışa yönelik bir engel olmaması, katılımcı teşebbüsler tarafından sağlanan verilerin karmaşık olmayan varsayımlara dayanan tahminler neticesinde günlük kiralama pazarına yönelik genel istatistiki bilgiler olarak paylaşılacak olması nedenleriyle söz konusu bilgi değişiminin rekabetçi endişeler doğurmayacağı, bu nedenle anılan Proje'ye 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilebileceği kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (52) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, Tüm Oto Kiralama Kuruluşları Derneği ve Nielsen Araştırma Hizmetleri Ltd. Şti. arasında imzalanan anlaşma uyarınca yürütülecek kısa dönem araç kiralama sektörü pazar araştırmasına 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca menfi tespit belgesi verilmesine gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.